

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Grzegorz Tyrka
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2021 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy P. K. (K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o ponowne ustalenie wysokości emerytury

na skutek odwołania P. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 15 kwietnia 2021 r. **nr** (...)–6/20

1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje P. K. prawo do ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291), poczynając od dnia 1 marca 2021 roku;

2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz P. K. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka

VIII U 883/21

UZASADNIENIE

Dnia 29 marca 2021 roku ubezpieczony P. K. złożył ponownie wniosek o przeliczenie emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst Dz.U. z 2021 roku, poz. 291) – zwanej dalej ustawą emerytalną. Ubezpieczony podał, że organ rentowy winien doliczyć do minimalnego wynagrodzenia za pracę przyjętego do obliczenia wppw świadczenia pewne składniki wynagrodzenia górnika, a to deputat węglowy i świadczenie z tzw. Karty Górnika. Ubezpieczony dodał, że związek małżeński zawarł dnia 18 listopada 1972 roku.

Decyzją z dnia 15 kwietnia 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu przeliczenia emerytury na podstawie art. 114 ustawy emerytalnej, bowiem nie przedstawiono nowych dowodów.

Ubezpieczony wniósł odwołanie, domagał się zmiany zaskarżonej decyzji poprzez uwzględnienie wniosku oraz zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony był zatrudniony w kopalni węgla kamiennego w okresie od dnia 6 stycznia 1972 roku do dnia 9 stycznia 1998 roku. Organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 listopada 1997 roku i zawiesił wypłatę świadczenia do czasu przedstawienia świadectwa pracy.

Organ rentowy na podstawie przedłożonej dokumentacji płacowej obliczył wwpw świadczenia zgodnie z tabelą:

1	1971	40,17%
2	1972	39,32%
3	1980	236,42%
4	1981	265,92%
5	1982	291,64%
6	1983	295,84%
7	1984	276,69%
8	1985	303,66%
9	1986	311,03%
10	1987	374,07%
11	1988	331,84%
12	1989	287,36%
13	1990	246,42%

14	1991	223,03%
15	1992	221,55%
16	1993	237,87%
17	1994	273,69%
18	1995	237,27%
19	1996	238,77%
20	1997	253,55%
		4986,11%

Zakład pracy poinformował, że dokumentacja płacowa sprzed 1980 roku uległa zniszczeniu, natomiast zachowała się karta zasiłkowa.

Z karty zasiłkowej wynika, że do podstawy obliczenia zasiłku chorobowego przyjęto wynagrodzenie za okres IV-VI 1974 roku w wysokości 16 752 zł.

W związku z tym można częściowo odtworzyć wynagrodzenie za 1974 rok przyjmując: a) minimalne wynagrodzenie za pracę za okres I-III 3 000 zł, za okres VII-XII 7 000 zł, b) wynagrodzenie faktyczne za okres IV-VI 16 752 zł. Oznacza to, że w 1974 roku wynagrodzenie ubezpieczonego wynosiło 26 752 zł; natomiast przeciętne wynagrodzenie wynosiło w tym roku 38 220 zł. Zatem relacja faktycznego wynagrodzenia do przeciętnego wynagrodzenia wyniosła 69,99%.

Niezależnie od powyższego za 1974 rok wynagrodzenie można odtworzyć (zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego) przyjmując: a) minimalne wynagrodzenie w wysokości 13 000 zł, b) deputat węglowy 4 000 zł – 500 zł x 8 tok, c) tzw. kartę górnika 2 600 zł – 20% z 13 000 zł. Oznacza to, że w 1974 roku wynagrodzenie ubezpieczonego wynosiło 19 600 zł; natomiast relacja faktycznego wynagrodzenia do przeciętnego wynagrodzenia wyniosła 51,28%.

Za 1975 rok wynagrodzenie można odtworzyć przyjmując: a) minimalne wynagrodzenie w wysokości 14 400 zł, b) deputat węglowy 4 000 zł – 500 zł x 8 tok, c) tzw. kartę górnika 2 880 zł – 20% z 14 400 zł. Oznacza to, że w 1975 roku wynagrodzenie ubezpieczonego wynosiło 21 280 zł; natomiast relacja faktycznego wynagrodzenia do przeciętnego wynagrodzenia (46 956 zł) wyniosła 45,32%.

Powyższe metody odtworzenia wynagrodzenia powoda za lata 1974, 1975 pozwalają przyjąć, że wwpw świadczenia przekroczył 250%.

/dowód z akt ZUS, karty zasiłkowej/.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew twierdzeniom organu rentowego, zostały spełnione przesłanki zawarte w art. 114 ustawy emerytalnej, bowiem ubezpieczony przedstawił nowe okoliczności, a to możliwość uwzględnienia pewnych składników jego wynagrodzenia za pracę, a to deputatu węglowego i świadczenia z tzw. karty górnika.

Przepisy ustawy emerytalnej zapewniają możliwość ponownego obliczenia wysokości emerytury lub renty osobom, które są aktywne zawodowo po uzyskaniu prawa do tych świadczeń pod warunkiem, że wskaźnik podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego (art. 110).

Pułap podstawy wymiaru składek wynoszący w skali roku trzydziestokrotność prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, co stanowi 250 % przeciętnego miesięcznego prognozowanego wynagrodzenia, został wprowadzony z dniem 1 stycznia 1999 roku. Przed tą datą zarobki, od których pobierana była składka na ubezpieczenia społeczne nie były ograniczane. Osoby, których zarobki przed 1999 rokiem kształtowały się nawet na poziomie 400% czy 500% przeciętnego wynagrodzenia opłacały przed 1 stycznia 1999 roku składki od pełnego osiąganego wynagrodzenia, czyli składki pobierane od tych osób były wielokrotnie wyższe od przeciętnych składek. Jednak do obliczenia emerytury jest stosowane – także w przypadku tych osób – generalne ograniczenie, zgodnie z którym podstawa wymiaru emerytury nie może być wyższa niż 250% przeciętnego wynagrodzenia.

W związku z tym ustawodawca podjął decyzję o uzupełnieniu istniejącego rozwiązania o przepisy umożliwiające jednorazowe przeliczenie wyłącznie emerytury w przypadku osób, które osiągały stosunkowo wysokie zarobki (wskaźnik podstawy wymiaru na poziomie ponad 250%) i odprowadzały przed 1 stycznia 1999 rokiem wysokie składki emerytalne – proces legislacyjny, druk 2651, Sejm RP VII kadencji.

Ustawą z dnia 5 marca 2015 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 552) wprowadzono do ustawy emerytalnej z dniem 1 maja 2015 art. 110a, zgodnie z którym wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%.

Do ponownego obliczenia podstawy wymiaru bierze się pod uwagę albo okres 10 kolejnych lat kalendarzowych z ostatnich 20 lat kalendarzowych przypadających bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia (art. 110a ust. 1 ustawy emerytalnej), albo z okresu 20 lat przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, wybranych dowolnie z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, o ile chociaż jeden wskazany rok przypada po przyznaniu świadczenia emerytalnego (skoro art. 110a ustawy emerytalnej odsyła do całego art. 15, a nie tylko do jego ust. 1). Należy podnieść, że zwrot „wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3 ustawy emerytalnej” jest tylko modyfikacją art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej. Norma prawna zawarta w art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej dotyczy ustalania podstawy wymiaru świadczenia z okresu poprzedzającego bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę. Oczywiście jest, że w przypadku art. 110a należy przyjąć okres poprzedzający rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury.

Należy zauważyć, że zasadą jest obliczanie podstawy wymiaru świadczenia z okresu 20 lat przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, wybranych dowolnie z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. Ten sposób obliczenia podstawy wymiaru świadczenia realizuje cel art. 110a ustawy emerytalnej, tj. rekompensuje ograniczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia do 250% pomimo, że składki emerytalne były odprowadzane od pełnego zarobku, stanowiącego 250% przeciętnego wynagrodzenia krajowego, do 31 grudnia 1998 roku.

Należy wskazać, że wysokość emerytury oblicza się ponownie zgodnie z art. 110a ustawy emerytalnej w związku z uwzględnieniem zarobków po przyznaniu emerytury od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15

przy zastosowaniu kwoty bazowej (zarówno w części socjalnej, jak i stażowej świadczenia) z dnia zgłoszenia wniosku o przeliczenie, a nie w oparciu o kwotę bazową przyjętą do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia. W związku z tym, że wysokość kwoty bazowej jest pochodną przeciętnego wynagrodzenia, następuje jej stopniowy wzrost w kolejnych latach, co ma istotny wpływ na wysokość przeliczonego świadczenia.

Ubezpieczony spełnia przesłanki zawarte w art. 110a ust. 1 ustawy emerytalnej.

Należy zwrócić uwagę, że organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję na podstawie przedłożonego przez ubezpieczonego dowodu, tj. druku Rp-7 za lata 1980-1998. Z uwagi na brak zarobków za pozostałe lata, organ rentowy mógł przyjąć minimalne wynagrodzenie za pracę – zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej. Postępowanie dowodowe pozwoliło na odtworzenie pewnej części zarobku rocznego za lata 1974-1975, które stanowiło podstawę wymiaru ubezpieczenia emerytalnego. Niemożliwe jest obecnie ustalenie innych składników wynagrodzenia za pracę, które także stanowiło podstawę wymiaru na ubezpieczenie emerytalne, np. premii. Odtworzenie rocznego zarobku było możliwe na podstawie karty zasiłkowej oraz UZP dla Górnictwa, który przewidywał dla pracownika kopalni deputat węglowy oraz świadczenie z tzw. Karty Górnika.

W przypadku ubezpieczonego należało obliczyć wwpw z okresu dowolnie wybranych 20 lat zatrudnienia pracowniczego poprzedzających rok, w którym zgłoszono wniosek o przeliczenie świadczenia w trybie art. 110a ustawy emerytalnej, z tym że część okresu musiała przypadać po nabyciu prawa do emerytury. Postępowanie dowodowe pozwoliło ustalić wysokość wynagrodzenia za lata 1974-1975, 1980-1997 oraz ponownie ustalić wwpw świadczenia, którego wartość przekracza 250%.

Skoro zostały spełnione przesłanki, o których mowa w art. 110a ust. 1 ustawy emerytalnej, to na podstawie tego przepisu oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. należało uwzględnić odwołanie i przyznać prawo ubezpieczonemu do ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 110 a ustawy emerytalnej, poczynając od dnia 1 marca 2021 roku, tj. miesiąca, w którym zgłoszono wniosek (art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej).

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na mocy art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1804).

(-) sędzia Grzegorz Tyrka